

СЕКЦІЯ 2: УДОСКОНАЛЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНОГО УСТРОЮ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ РЕФОРМИ В УКРАЇНІ

РОЗШИРЕННЯ ФОРМ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНСЬКИХ ГРОМАДСЬКИХ ПРАВОВАХІСНИХОРГ АНЕЗАЦІЯ ЯК СКЛАДОВА ПРАВОВОЇ РЕФОРМИ

Г алай Андрій Олександрович, кандидат юридичних наук, доцент, начальник наукової лабораторії з проблем громадської безпеки Національної академії внутрішніх справ

У здійсненні та захисті прав людини і громадянина, розбудові правової держави важливу роль відіграють громадські організації — особливо ті з них, котрі «спеціалізуються» саме на діяльності з прав людини. Задіяння їх потенціалу до проведення правової реформи розширює можливості державних органів та сприяє більшому суспільній підтримці державних ініціатив.

Правозахисною організацією є така громадська організація, у якій забезпечення прав людини складає зміст та спрямованість діяльності. Предметом впливу правозахисних організацій є державна політика в галузі прав людини, рішення, дії (бездіяльність) державних органів та їх посадових осіб, у результаті яких порушуються права і свободи людини, або створюються перешкоди для здійснення людиною своїх прав і свобод, або людина незаконно залучається до виконання яких-небудь обов'язків або незаконно притягається до відповідальності.

Правозахисна діяльність громадських організацій може здійснюватись щодо усіх прав і свобод задоволення різноманітних суспільних зокрема економічних соціальних культурних екологічних та інших інтересів людини і громадянина юридичних осіб Вірним' є ПДХІД нинішньої редакції Закону України «Про громадські об'єднання» щодо усунення невинуватеного обмеження представницької діяльності громадських організацій за територіальною ознакою (лише межами населеного пункту, у якому вони легалізовані) чи за колом суб'єктів (лише щодо своїх членів).

Критерієм розмежування напрямів і форм роботи правоохисників організацій та інших громадських організацій юридичного спрямування можна вважати положення Закону України «Про безоплатну правову допомогу». Слід відмітити, що з наведених форм правоохисної діяльності у ньому відмічені: надання правової інформації; надання консультацій і роз'яснень з правових питань; складення заяв, скарг та інших документів правового характеру; складення документів процесуального характеру; захист від обвинувачення; здійснення представництва інтересів осіб в судах, інших державних органах, органах місцевого самоврядування, перед іншими особами.

Проведене дослідження щодо діяльності правоохисних громадських організацій шляхом опрацювання їх статутів та вивчення звітів про діяльність, які оприлюднені в мережі Інтернет, вивчення праць дослідників, Я також опитування їх представників дозволило узагальнити широкий перелік напрямів недержавної діяльності щодо захисту прав людини:

1. Підготовка консультацій та роз'яснень як індивідуалізованого характеру, так і системних, що стосуються повторюваних порушень прав людини та мають суспільне значення; написання позовних заяв, скарг, пропозицій, звернень; представництво інтересів громадян в судових, правоохисних та перед іншими органами публічної влади.

2. Громадські розслідування фактів порушень прав людини, які слід розмежовувати з такими формами науково-експертної діяльності як громадський моніторинг і громадська експертиза.

3. Участь і контрольна діяльність недержавних організацій в громадських радах при органах публічної влади.

4. Підтримка інформаційних мереж, які функціонують для захисту прав людини, публікація висновків у медійних ресурсах.

5. Організація різноманітних публічних кампаній і акцій із метою утвердження прав людини, висвітлення осуду організаціям та посадовим особам, які порушують права людини. в т.ч. проведення масових заходів протесту.

6. Звернення (від імені заявника або від свого імені) до міжнародних організацій як з метою широкого висвітлення ситуації з правами людини і громадянина, так і для захисту інтересів конкретних осіб у міжнародному арбітражі.

7. Налагодження взаємодії з державними установами та організаціями, які опікуються питаннями прав людини.

Характеризуючи правозахисну діяльність недержавних організацій в Україні, можна відмітити і деякі особливі форми, що проявляються у окремих їх спеціалізованих видах. Зокрема, громадські організації, що працюють у тематиці гендерної рівності для протидії насильству в сім'ї практикують поширення соціальної реклами, функціонування телефонних «гарячих ліній» для надання юридичної та іншої допомоги. У організаціях, що захищають права учасників відносин з надання медичних послуг використовується така особлива послуга, як ініціювання незалежної експертизи з метою визначення медичних помилок.

Недержавним інституціям, які не можуть охопити різні напрями діяльності, доцільно об'єднувати, утворюючи різноманітні правозахисні коаліції. Ознакою ефективності правозахисної громадської організації є не тільки вміння надати юридичну допомогу або провести пропагандистську кампанію на підтримку рівноправ'я, а у першу чергу – забезпечити системні зміни, які у подальшому призведуть до викорінення негативної практики. Такого результату можна досягти тільки завдяки співпраці з державними структурами та міжнародними структурами та запрошенню представників недержавних організацій до членства у дорадчих урядових органах, наприклад, координаційних радах, спеціалізованих групах тощо.

ДОТРИМАННЯ ПРАВ І СВОБОД ГРОМАДЯН, ЯКІ ЗАТРИМУЮТЬСЯ ОРГАНАМИ ВНУТРІШНІХ СПРАВ ЗАПІДОЗОЮ У ВЧИНЕННІ КРИМІНАЛЬНОГО АБО АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ

Братель Сергій Григорович, кандидат юридичних наук, доцент, заступник начальника кафедри адміністративної діяльності Національної академії внутрішніх справ

З метою забезпечення дотримання прав і свобод громадян, які затримуються органами внутрішніх справ за підозрою у вчиненні кримінального правопорушення або за вчинення адміністративного правопорушення в кожному випадку затримання особи за підозрою у вчиненні кримінального правопорушення або за вчинення адміністративного правопорушення працівники міліції зобов'язані видати на руки Пам'ятку для затриманих осіб.

Працівник міліції негайно після фактичного затримання особи за підозрою у вчиненні кримінального правопорушення або за вчинення адміністративного правопорушення повідомляє за допомогою телефонного, факсимільного зв'язку, електронної пошти або через комплексну інформаційно-аналітичну систему забезпечення надання безоплатної правової допомоги відповідному центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги (далі – центр з надання допомоги) з урахуванням вимог ч. 5 ст. 5 Закону України «Про міліцію» такі відомості: прізвище, ім'я, по батькові та дата народження затриманої особи (якщо вони відомі); час та підстави затримання особи; точну адресу місця для конфіденційного побачення адвоката із затриманою особою; найменування суб'єкта подання інформації, його поштову адресу, номери телефону та адресу електронної пошти; прізвище, ім'я, по батькові та посада особи, що передала повідомлення.

Працівник міліції, який здійснив затримання, зобов'язаний упродовж однієї години зробити запис до журналу інформування центрів з надання допомоги затриманим, а в разі відсутності такої можливості (перебуває за межами підрозділу), поінформувати телефоном чергового про затримання особи та надати відповідні відомості для внесення до журналу.

У разі неможливості здійснення негайного повідомлення відповідному центру з надання допомоги та надання таких відомостей (неадекватне поведіння правопорушника) працівник міліції повідомляє телефоном про